

บทคัดย่อ

T 159388

ชื่อภาคินพนธ์ : การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลว
ของกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านในตำบลโพธิ์ศรี
อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อผู้เขียน : นายวงศ์ชัย จันทพัฒน์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2547

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลว ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการนำไปปฏิบัติ โดยผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาใน 2 ลักษณะ คือ การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งได้รวบรวมจากนโยบาย กฎหมาย คู่มือปฏิบัติ รายงานการประชุม ประกาศ หนังสือสั่งการ บทความ วารสาร และการสัมภาษณ์ (Interview) โดยอาศัยแนวสัมภาษณ์ (Interview Guide) ตามประเด็นที่ต้องศึกษา กับคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ของหมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 12 และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ของตำบลโพธิ์ศรี จำนวน 25 คน เมื่อเก็บข้อมูลได้แล้วนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ตามเนื้อหาตรรกะควบคู่บริบท (Context) รวมทั้งการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ความถี่ ร้อยละ ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านภาวะความเป็นผู้นำของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างมาก ในขณะที่ของกองทุนที่ประสบความล้มเหลว สมาชิกกองทุนจะไม่ให้ความเชื่อถือ และไม่ให้ความยอมรับต่อคณะกรรมการกองทุน

2. ด้านความเข้าใจและยึดมั่นในวัตถุประสงค์ พบว่ากองทุนที่ประสบความสำเร็จ กรรมการและสมาชิกเข้าใจและยึดมั่นวัตถุประสงค์และขั้นตอนการปฏิบัติของนโยบาย และสภาพชุมชนเอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่สำหรับกองทุนที่ล้มเหลวกองทุนที่ล้มเหลว คณะกรรมการกองทุนไม่ให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน และขั้นตอนการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบการประเมินผล

T 159388

3. ด้านการยอมรับของสมาชิกต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า กองทุนที่ประสบความสำเร็จ คณะกรรมการกองทุนมีความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นธรรมในการให้กู้ยืมแก่สมาชิกกองทุน ตลอดจนมีทัศนคติที่ดี ได้ให้ข้อมูลกองทุน มีการประชุมเป็นประจำตลอดจนประชาสัมพันธ์กองทุนอย่างต่อเนื่องซึ่งตรงกันข้ามกับกองทุนที่ล้มเหลว พบว่า คณะกรรมการไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ และเกิดความแตกแยกในคณะกรรมการ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสมาชิกกองทุน การยอมรับของสมาชิกกองทุนมีน้อยลง หรือไม่ให้การยอมรับต่อคณะกรรมการ

4. ด้านการให้สินเชื่อและการบริหารหนี้สิน พบว่า กองทุนที่ประสบความสำเร็จ การบริหารจัดการของกรรมการเป็นไปตามระเบียบของกองทุน มีหลักเกณฑ์การให้กู้ยืม ดำเนินการตามสภาพข้อเท็จจริง มีการตรวจสอบ มีการติดตามสมาชิกที่กู้ยืม การคืนเงินกู้ยืม มีการประชุมชี้แจง และมีการรายงานผลเป็นประจำทุกเดือน ส่วนกองทุนที่ล้มเหลว สมาชิกไม่มีส่วนร่วมกับคณะกรรมการกองทุน ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการให้กู้ยืม การคืนเงินกู้ยืม การติดตามตรวจสอบไม่เป็นไปตามระเบียบกองทุน

5. ความเชื่อของสมาชิกเกี่ยวกับหลักการกองทุนและแรงจูงใจให้สมาชิก พบว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเข้าใจในเงินกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐบาล และเชื่อว่าเป็นเงินที่จะให้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน หมู่บ้าน และช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน นำไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนของกองทุน สมาชิกจึงมีแรงจูงใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกองทุน และเกิดความรักในกองทุน และกองทุนที่ล้มเหลว สมาชิกมีความเชื่อไม่แตกต่างจากกองทุนที่ประสบความสำเร็จ เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินหมุนเวียน สมาชิกมีความเข้าใจ

6. ปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ พบว่า ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ จากหน่วยงานใดๆ ตลอดจน การติดตามตรวจสอบ การประเมินผลของหน่วยงานรัฐบาลยังไม่เป็นรูปธรรม

ผู้ศึกษาได้เสนอแนะเพื่อให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบังเกิดผลทุกๆ กองทุน เพื่อสนองนโยบาย และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ ควรมีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้มีความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ที่จะบริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบกองทุน เพื่อสนองต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่นำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชนได้ครบ จะเท่าเทียมกัน

TE 159388

The objectives of the study were 1) to identify the factors contributing the success and the failure of the village fund, 2) to reveal the problems of the village fund in implementing the project. The secondary data were collected from journal articles, the policy, laws, manuals, minutes of the meeting, announcements, and directives, etc. The primary data were collected by using an interview guide to interview 25 committee members and ordinary members of the village funds in Moo 6 and Moo 12, including officials concerned in Tambon Phosri. Logical analysis was made and the context was taken into consideration. Frequency and percentage were used to describe the data. The findings were summed up as follows :

1. For the successful village fund, the leadership of the village fund committee was accepted by the village fund members at a high level. In contrast, the members of the village fund that failed did not have faith in the village fund committee and did not accept them.

2. In the successful village fund, the committee and the members understood the policy and how to implement it. They gave important to the objectives of the village fund the community condition also favored the policy implementation. On the contrary, in the unsuccessful village fund, the village fund committee did not give importance to

TE 159388

the objectives of the village fund and the implementation procedures that were in line with the evaluation regulation.

3. In the successful village fund, the committee understood its role and responsibility. It treated the members equality and had a good attitude. There were regular meetings and the performance was made known to the members. On the contrary, in the unsuccessful village fund, the committee did not understand its role and responsibility. The village fund committee were in conflict and had a bad attitude toward the members. The members hardly accepted the village fund committee

4. The successful village fund management complied to the fund regulation. The criteria were set and the operation was transparent. The debt was followed and settled. There was regularly a monthly meeting to report the work progress. On the contrary, in the unsuccessful village fund. The criteria were not followed. Extending loans, settling the debts and follow-up did not comply to the regulations.

5. In the successful village fund, the members understood the government's village fund policy. They behaved that it was a rotating fund in the community/village to assist the members, leading to a strong society. Therefore, the members were motivated to participate and loved the fund. The opposite was true in the unsuccessful village fund.

6. One problem in implementing the village fund was that it did not receive a budget, material and equipment from any agencies the follow-up and evaluation made by the government agency concerned were not concrete.

The researcher therefore recommended that there should be regularly examination and evaluation of the village fund operation. The members should be clearly informed about the role and responsibility of the committee. The committee should follow the regulations in order to be efficient. The benefits should be fairly shared .